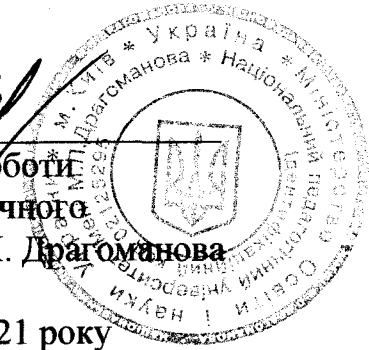

Затверджую: _____
проректор з наукової роботи
Національного педагогічного
університету імені М. П. Драгоманова
Г. М. Горбін
"23" *жовтня* 2021 року

ВИСНОВОК

засідання структурного підрозділу
кафедри теорії та методики музичної освіти, хорового співу та диригування
факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського
Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова
від 22 жовтня 2021 р. (Витяг з протоколу №3), призначеного рішенням
засідання вченої ради НПУ імені М.П. Драгоманова
від 30 вересня 2021 р. (Витяг з протоколу № 3),
для проведення попередньої експертизи дисертації
Ван Юаньсінь на тему: “ Формування музично-ритмічної компетентності
майбутніх учителів музики та хореографії ”
на здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії
за спеціальністю 014 – Середня освіта (музичне мистецтво)

Науковий керівник – доктор педагогічних наук, професор Козир А.В.

1. ПРИСУТНІ: Викладачі: завідувачка кафедри д. пед. н., проф. Козир А.В.
(головуюча на засіданні кафедри), д. пед. н., проф.
Горбенко С.С., д. пед. н., проф. Зайцева А.В., д. пед. н.,
проф. Проворова Є.М., д. пед. н., проф. Комаровська О.А.,
д. пед. н., проф. Савченко Р.А., д. пед. н., проф. Федоришин
В.І., д. пед. н., проф. Хижна О.П., к. пед. н., проф. Бодрова
Т.О., к. пед. н., проф. Коваленко І.Г., к. пед. н., проф.
Левшенко Т.С., к. мист., проф. Болгарський Д.А., к. пед. н.,
доц. Кузнєцова О.В., к. пед. н., доц. Миколінська С.І., к.
пед. н., доц. Паньків Л.І., к. пед. н., доц. Степанова Л.П., к.
пед. н., доц. Топчієва І. О., к. пед. н., доц. Хоміч І.М., к.
пед. н., доц. Хоружа О. В., к. пед. н., доц. Чинчева Л. В., к.
пед. н. Голубицька Н.О., к. пед. н. Гусаченко О. П.

Аспіранти: Ван Юаньсінь

Докторанти: Мудролюбова І. О.

Секретар: Борова Т. М.

2. СЛУХАЛИ: Висновок рецензентів доктора педагогічних наук, професора Проворової Євгенії Михайлівни, доктора педагогічних наук, доцента Паньків Людмили Іванівни про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Ван Юаньсінь на тему «Методика формування музично-ритмічної компетентності майбутніх учителів музики і хореографії», призначених рішенням засідання вченої ради НПУ імені М. П. Драгоманова від 30 вересня 2021 р. (Витяг з протоколу № 3) для проведення попередньої експертизи дисертації, поданої на здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії зі спеціальності 014 – Середня освіта (музичне мистецтво).

Науковий керівник – д. пед. н., професор кафедри теорії та методики музичної освіти, хорового співу і диригування факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського НПУ імені М.П. Драгоманова Козир А.В. Тему дисертаційної роботи затверджено на засіданні вченої ради Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова (протокол № 14 від 26 червня 2018 року)

2.1. Дисертант Ван Юаньсінь

Повідомив про основний зміст, концептуальні положення та наукові результати дисертаційної роботи.

Підготовка майбутніх учителів музичного мистецтва та хореографії до формування музично-ритмічної компетентності є важливим завданням їх фахового становлення. У зв'язку з цим виникає протиріччя між потребою забезпечення студентів знаннями й уміннями щодо творчої роботи над музичним твором із використанням засобів мультимедіа, сучасних комп'ютерних технологій і відсутністю теоретичних і практичних розробок цих педагогічних технологій, що становить актуальність обраної нами проблеми. Адже компетентний фахівець здатний сприяти музично-естетичному розвитку учнів шкільного віку, зацікавити їх творами мистецтва, залучити до музично-виконавської діяльності.

Метою дисертаційного дослідження є розробка, наукове обґрунтування та дослідно-експериментальна перевірка методики формування музично-ритмічної компетентності майбутніх учителів музики та хореографії. У відповідності до поставленої проблеми нами були визначені такі **завдання** дослідження:

1) проаналізувати стан досліджуваної проблеми в науково-методичній літературі, розкрити зміст та специфіку музично-ритмічної компетентності студентів факультетів мистецтв;

2) розробити структуру музично-ритмічної компетентності майбутніх учителів музики та хореографії, визначити критерії, показники та встановити рівні сформованості означеного феномена;

3) визначити принципові положення та розробити модель формування музично-ритмічної компетентності майбутніх учителів музики та хореографії;

4) розробити та впровадити педагогічні умови формування музично-ритмічної компетентності студентів факультетів мистецтв;

5) розробити, теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити ефективність поетапної методики формування музично-ритмічної компетентності майбутніх учителів музики та хореографії.

Наукова новизна отриманих результатів дослідження визначаються тим, що в ньому вперше:

- розроблено компонентну структуру музично-ритмічної компетентності майбутніх учителів музики та хореографії на основі науко-методологічних підходів;

- визначено критеріально-рівневу характеристику сформованості означеного феномена;

- розроблено організаційно-методичну модель музично-ритмічної компетентності майбутніх учителів музики та хореографії.

Удосконалено означену дефініцію й методику формування музично-ритмічної компетентності студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів.

Уточнено поняття «формування музично-ритмічної компетентності майбутніх учителів музики та хореографії».

Подальшого розвитку набули методи, прийоми, форми та засоби комплексної діагностики формування музично-ритмічної компетентності студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів.

У першому розділі дисертації розкрито зміст, специфіку та структуру музично-ритмічної компетентності студентів факультетів мистецтв, обґрунтовано методологічні підходи до фахової підготовки майбутніх учителів музики та хореографії, а саме: *системно-ціннісний, акмеологічний, конструктивний, гедоністичний, креативний*. Доречно підкреслити, що поняття професійної компетентності вчителя музики та хореографії разом із близькими йому категоріями фахової, методичної компетентності, а також деякими предметними компетенціями музиканта-педагога та хореографа в останнє десятиліття міцно увійшло до наукового обігу музично-педагогічної теорії і практики. У змісті поняття «музично-ритмічна компетентність» враховано міждисциплінарні зв'язки, специфіка виконання музичних творів для учнів шкільного віку, а також досягнення сучасної інформаційної техніки.

В основі організації процесу формування музично-ритмічної компетентності майбутніх учителів музики та хореографії лежить структура, яка містить: інформаційно-спрямований, музично-розвивальний та результативно-творчий компоненти. Кожен із цих компонентів включає елементи, які характеризують і розкривають їх сутнісні ознаки. *Інформаційно-спрямований компонент*

характеризується змістом навчального матеріалу, що сприяє: точному відтворенню метро-ритмічних нотних позначень авторського тексту музичного твору; розвитку відчуття студентів мелодико-ритмічних ліній в інтонаційно-фразовому розвитку; рефлексії фахових знань і навчального досвіду студентів. Другий компонент визначається як *музично-розвивальний*, який відображає форми і методи впливу на емоційний інтелект студентів. Він розкриває сутність процесу розвитку музикальності студентів, що має багатоаспектний характер і скеровує фахово-технологічне та методичне забезпечення цього процесу. Третім компонентом структури музично-ритмічної компетентності майбутніх учителів музики та хореографії є *результативно-творчий компонент*. Він акумулює функціонування всієї структурної моделі формування музично-ритмічної компетентності майбутніх учителів музики та хореографії. Педагогічна робота спрямована до створення творчого мікроклімату, заохочення студентів до творчого співробітництва під час виконання навчально-творчих завдань з використанням засобів мультимедіа, сучасних комп'ютерних технологій і залученням інноваційних методів і форм творчої роботи з учнями. У нашому дослідженні розроблені критерії музично-ритмічної компетентності, а саме: *ступінь мотиваційної спрямованості установки на набуття музично-ритмічної компетентності; міра сформованості перцептивних і виконавських умінь; міра здатності до педагогічної творчості.*

Розроблені та впровадженні педагогічні умови формування музично-ритмічної компетентності студентів факультетів мистецтв: підкріплення інтелектуальних операцій музично-ритмічною практикою через завершення внутрішньої діяльності зовнішньою; спрямованість на напрацювання музично-виконавської моторики (загострення почуття акцентів; напрацювання смислової одиниці в ритмічній організації музики); спонукання до поетичного домислювання, експресивно-поетичної "розшифровки" ритму, прагнення до напрацювання стійких навичок виконавської поведінки (метрична точність, ідеамоторика занять); націленість на усвідомлення музичного ритму через емоційно-змістовий матеріал; урізноманітнення (закріплення) різномірної за складом суми метроритмічних малюнків і фігур у слухацькому досвіді вчителя (поліритмія, поліметр).

На констатувальному етапі експериментального дослідження, відповідно до визначених критеріїв та показників сформованості музично-ритмічної компетентності студентів, нами були розроблені та охарактеризовані рівні означеного феномена: високий, середній, низький. У результаті діагностування рівнів сформованості музично-ритмічної компетентності майбутніх учителів музики і хореографії було встановлено, що здебільшого студенти знаходились на низькому та середньому рівнях, високого рівня досягли 16,8% студентів. Отримані результати констатували необхідність проведення спеціальної педагогічної роботи спрямованої на формування музично-ритмічної компетентності майбутніх учителів музики і хореографії, та розроблення методичного інструментарію для проведення формувального експерименту.

Формувальний експеримент проводився відповідно до розробленої поетапної методики, згідно моделі формування музично-ритмічної компетентності майбутніх учителів музики і хореографії впродовж трьох етапів – ознайомлювально-аналітичного, операційно-інтегрованого, корекційного. Кожен із етапів характеризувався відповідними навчальними завданнями з використанням засобів мультимедіа, сучасних комп'ютерних технологій, а також засобів педагогічного впливу.

Перший етап – ознайомлювально-аналітичний забезпечував формування інформаційно-спрямованого компоненту музично-ритмічної компетентності майбутніх учителів музики і хореографії та ставив за мету спонукати студентів до засвоєння необхідних теоретичних понять, розгорнутого алгоритму прийомів і дій навчальної роботи над ритмом музичного твору, тощо. На цьому етапі провідними були методи: метод збагачення образно-слухового досвіду, метод асоціативного пошуку, метод розроблення графічного зображення музичних об'єктів, метод художньо-перцептивного аналізу тощо.

Другий етап – операційно-інтегрований сприяв формуванню музично-розвивального компоненту музично-ритмічної компетентності майбутніх учителів музики і хореографії та був спрямований на накопичення умінь у студентів: аналітично сприймати музику через ритмічну складову емоційно-образного змісту музичного твору, читання ритмічних угруповань із використанням способів їх опрацювання в навчальній роботі над музичним твором, використання засобів мультимедіа та сучасних комп'ютерних технологій. Провідними методами даного етапу виявились: метод синхронно-синкретичного засвоєння ритмічних угруповань, метод варіативного вивчення складних музичних фрагментів, метод ескізного опрацювання музичних творів, метод емоційно-змістовного аналізу, рольові ігри на основі ритмічних вправ тощо.

Третій етап – корекційний був підпорядкований формуванню результативно-творчого компоненту сформованості музично-ритмічної компетентності майбутніх учителів музики і хореографії, та передбачав створення поліхудожнього середовища, простору осмислення результатів навчальної діяльності з використанням засобів мультимедіа та сучасних комп'ютерних технологій, оцінювання ступеню готовності до здійснення музично-педагогічної діяльності з учнями шкільного віку з метою внесення корективів. Основними методами цього етапу стали: метод критичної оцінки даних, метод вільних асоціацій, метод стимулювання творчого самовираження, метод створення ритмічних вправ, метод порівняльно-зіставний, метод розроблення ритмічних вправ.

Порівняльний аналіз вхідних і вихідних даних результатів проведеного формувального експерименту уможливив виявлення позитивної динаміки рівнів сформованості музично-ритмічної компетентності майбутніх учителів музики і хореографії.

Практична значущість дослідження полягає у впровадженні в процес фахової підготовки та підтвердженні ефективності поетапної методики формування

музично-ритмічної компетентності майбутніх учителів музики і хореографії згідно розроблених педагогічних умов та описової методичної моделі; можливості використання його матеріалів та висновків у розробці методичних розробок та рекомендацій.

Доповідь закінчено.

Дякую за увагу.

2.2. Запитання до дисертанта Ван Юаньсінь та відповіді на них.

Кандидат педагогічних наук, доцент Топчієва І.О.

«Шановний Ван Юаньсінь, розкрийте, будь ласка, у чому полягає особливість сприйняття творів музичного мистецтва саме через ритмічну складову?»

Ван Юаньсінь Дякую за запитання. Дозвольте дати відповідь.

Одним із провідних завдань повноцінного сприйняття мистецьких творів студентами факультетів мистецтв є формування у них навичок не лише емоційно-особистісного, але й аналітичного сприйняття музичного мистецтва, сприйняття його через ритмічну складову. Інтерес до музики у поєднанні знань та вмінь формує здатність глибоко сприймати зміст мистецьких творів, тобто йдеться про пізнання специфіки конкретних художньо-культурних явищ, їх змісту, жанрів і форм, музичної мови в процесі системного освітнього «спілкування» з геніальними особистостями та їх шедеврами, в ході якого формуються моральні якості студентів, їх естетичних смаків та художніх потреб. Набуті у процесі навчальної діяльності фахові знання, вміння і навички мають трансформуватися у студентів в нову якість, набуваючи духовного змісту, а отже вони повинні бути спрямованими на виконання майбутнім фахівцем своєї соціальної функції, бути готовим до проблемних (як професійних, так і життєвих) ситуацій. Адже уявлення сучасного студента про якісну освіту пов'язане із можливостями розвитку особистісних якостей, а також бажаними перспективами професійної кар'єри. Дякую за увагу.

Кандидат педагогічних наук Голубицька Н.О.: «Шановний Ван Юаньсінь! Серед багатьох наукових підходів, використаних у Вашій роботі, вирізняється гедоністичний підхід. Розкрийте, будь ласка, його значення?»

Ван Юаньсінь. Дякую за питання.

Розкриваючи особливості *гедоністичного підходу*, зазначимо, що у перекладі з латинської «гедонізм» (hedon) має кілька значень: задоволення, насолода, вдоволення, радість. Прагнення до насолоди в гедонізмі розглядається як рушійна основа людини, що закладена в неї від природи і визначає всі її дії. Виступаючи важливим стимулом у формуванні музично-ритмічної компетентності, *гедоністичний підхід* спрямовуватиме майбутніх учителів музики і хореографії до здійснення самостійно-рефлексивних дій у руслі позитиву та оптимізму, що

сприятиме розкриттю ресурсів емоційної стійкості та опірності до життєвих негараздів. Окрім того, застосування гедоністичної функції музичного мистецтва в освітньому процесі уможливило адекватне сприймання майбутніми вчителями музики та хореографії шедеврів класичної та народної музики, отримання від цього музично-естетичної насолоди. Застосування гедоністичного підходу в процесі формування музично-ритмічної компетентності за відповідних педагогічних умов трансформується у своєрідний навчально-музичний тренінг, який базується на потребі людини в задоволенні, насолоді та спираються на любов до мистецької творчості. У такий спосіб гедоністичний підхід у музичній освіті надає процесові навчання майбутніх учителів музики і хореографії особливої привабливості. Створення гедоністичного забарвлення навчання музично-ритмічним рухам призводить до глибинного самовираження, зняття емоційної напруги через досягнення катарсису у процесі музично-рухової діяльності, ефекту естетичної насолоди і в результаті – формування відповідних компонентів музично-ритмічної компетентності. Дякую за увагу.

Кандидат педагогічних наук, доцент Степанова Л.П.: «Шановний Ван Юаньсінь! У процесі формування музично-ритмічної компетентності майбутніх учителів музики та хореографії важливу роль відіграє комунікативний аспект цієї діяльності, розкрийте його, будь ласка?»

Ван Юаньсінь Дякую за питання. Дозвольте дати відповідь.

У процесі формування музично-ритмічної компетентності студентів факультетів мистецтв актуальною постає проблема комунікації як культурного феномена, а також як способу пізнання, вираження духовних цінностей і навколишнього середовища взагалі. Феномен комунікації набуває все більш виразного онтологічного значення, а культура в цілому мислиться як гіперкомунікативний історичний процес. Розвиваючись у контексті комунікації та як засіб комунікації, музика видається одним з способів соціокультурного буття, оскільки часто саме через її прояви людина висловлює своє ставлення до світу ідеального, суспільного життя, до інших людей і до самої себе. Відтак, з точки зору сучасних наукових поглядів, надзвичайно актуальним постає дослідження комунікативних характеристик простору музичного мистецтва. Музична комунікація являє собою відкриту, складно організовану і цілісну систему (основними складовими якої є музична творчість, музичний твір і музичне сприйняття), що забезпечує циркуляцію художньої інформації в часопросторі музичної культури суспільства. Така просторова система має механізми зворотного зв'язку, виразом яких є різні форми діалогів всередині структури, а також механізми управління, що зосереджені в мистецьких творах, з одного боку, і соціокультурному контексті – з іншого. Дякую за увагу.

Головуюча: Чи є ще запитання до здобувача? (Немає). Дякуємо за відповіді.

3. ВИСТУПИЛИ:

Науковий керівник – д. пед. н., професор кафедри теорії та методики музичної освіти, хорового співу і диригування факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського НПУ імені М.П. Драгоманова Козир А.В.

Актуальність проблеми формування музично-ритмічної компетентності студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів визначається сучасними вимогами до інтеграційної підготовки майбутніх фахівців. Сучасні гуманістичні тенденції все більше детермінують глибоке усвідомлення сутності формування фахової компетентності студентів факультетів мистецтв, що визначається їх потягом до педагогічної діяльності, який формується в процесі особистісного розвитку та саморозвитку.

Ван Юаньсінь отримав вищу освіту в Китаї, після закінчення бакалавратури та магістратури Північно-східного педагогічного університету (2014 р.). Після відмінного захисту магістерської роботи на тему «Використання у навчальній діяльності музично-танцювальної лексики у реалістичних мистецьких творах» вирішив продовжувати навчання в аспірантурі Сичуанського педагогічного університету. У 2017 році вступив в аспірантуру факультету мистецтв НПУ імені М.П. Драгоманова, де вчасно виконав дисертаційне дослідження на тему: «Методика формування музично-ритмічної компетентності майбутніх учителів музики та хореографії». За роки навчання в аспірантурі, Ван Юаньсінь отримав науково-практичний досвід, який дозволив йому ґрунтовно проаналізувати проблему формування музично-ритмічної компетентності майбутнього вчителя музики та хореографії, виокремити ключові позиції дослідження, провести змістовний психолого-педагогічний експеримент.

Доречно підкреслити, що дисертант займає активну життєву позицію, постійно бере участь у міжнародних та всеукраїнських наукових конференціях, а також є лауреатом міжнародних, всеукраїнських, обласних та регіональних конкурсів-фестивалів. У ході проведеного дисертантом дослідження, виявилися його організаційні та наукові здібності, він зумів чітко поставити науково-дослідні завдання, провести діагностичне дослідження, узагальнити науковий матеріал, що, у цілому, дозволило удосконалити процес формування музично-ритмічної компетентності студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів.

Особиста участь Ван Юаньсінь в одержанні наукових результатів полягає в детальному вивченні теоретичних і методичних аспектів проблеми дослідження, у проведенні змістовної дослідно-експериментальної роботи, наданні методичних консультацій респондентам, які брали участь у психолого-педагогічному експерименті, в узагальненні передового досвіду роботи вчителів цього напрямку. Методологічна спрямованість, теоретико-методична обґрунтованість, наукова новизна і практичне значення підготовленої Ван Юаньсінь дисертації дають підстави просити підтримати цю роботу.

Висновок

рецензента доктора педагогічних наук, професора, професора кафедри теорії та історії музики факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова Проворової Євгенії Михайлівни на дисертацію Ван Юаньсінь «Формування музично-ритмічної компетентності майбутніх учителів музики та хореографії», призначеного рішенням засідання вченої ради НПУ імені М.П. Драгоманова від 30 вересня 2021 р. (Витяг з протоколу № 3) для проведення попередньої експертизи дисертації, поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 014 – Середня освіта (музичне мистецтво)

Підготовка майбутніх учителів музики та хореографії до формування музично-ритмічної компетентності є важливим завданням не лише їх фахового становлення, а й поступового акмеологічного зростання. У практичній діяльності компетентний фахівець здатний ефективно сприяти музично-естетичному розвитку учнів шкільного віку, зацікавити їх творами мистецтва, залучати до активної музично-виконавської діяльності. Усвідомлення особистістю майбутнього вчителя музики та хореографії власного професійного розвитку в якості педагога, його саморегуляція щодо набуття мистецьких знань і умінь, здатність до аналізу власного мистецько-педагогічного розвитку є можливими лише за умови цілеспрямованого формування фахової компетентності, зокрема музично-ритмічної, що вимагає переосмислення завдань фахової підготовки майбутнього вчителя музики та хореографії, а також розробки відповідного методичного забезпечення.

Саме тому тема дисертаційного дослідження Ван Юаньсінь є актуальною і необхідною для сучасної мистецької педагогічної науки та освітньої практики. Ван Юаньсінь правомірно вказує на розширення кола професійних функцій, фахових завдань вчителів музики та хореографії і логічно приходять до висновку, що музично-ритмічна компетентність є одним із важливих джерел і рушійних сил становлення його як спеціаліста нової генерації.

Науковий апарат має всі необхідні складники: об'єкт, предмет, мету дисертаційного дослідження, що полягає в розробці, науковому обґрунтуванні та дослідно-експериментальній перевірці методики формування музично-ритмічної компетентності майбутніх учителів музики та хореографії, що й визначає загальні концептуальні принципи побудови дисертації. Кваліфіковано сформульовані завдання, методи, наукова новизна та практичне значення, чітко визначено концептуальні положення дослідження, подано інформацію про апробацію та впровадження отриманих результатів.

У трьох розділах дисертації викладені основні теоретико-методологічні та практично-методичні позиції автора. Наукова новизна роботи підкреслена теоретико-методологічною розробкою системно-ціннісного, акмеологічного,

конструктивного, гедоністичного та креативного підходів до реалізації методики формування музично-ритмічної компетентності студентів факультетів мистецтв.

У другому розділі дисертації розроблені й обґрунтовані педагогічні умови формування означеного феномена, а саме: підкріплення інтелектуальних операцій студентів музично-ритмічною практикою через завершення внутрішньої діяльності зовнішньою; спрямованість на напрацювання музично-виконавської моторики (загострення почуття акцентів; напрацювання смислової одиниці в ритмічній організації музики); спонукання до поетичного домислювання, експресивно-поетичної "розшифровки" ритму, прагнення до напрацювання стійких навичок виконавської поведінки (метрична точність, ідеамоторика занять); націленість на усвідомлення музичного ритму через емоційно-змістовий матеріал; урізноманітнення (закріплення) різнорідної за складом суми метроритмічних малюнків і фігур у слухацькому досвіді вчителя (поліритмія, поліметр).

Заслугує на увагу подана у дисертації модель формування музично-ритмічної компетентності майбутніх учителів музики та хореографії, що охоплює наукові підходи, принципи, функції, структурні компоненти, педагогічні умови, методику (організаційні форми, методи та етапи реалізації), педагогічний моніторинг, що разом становить повний технологічний цикл.

За результатами проведеної дослідної роботи експериментально підтверджено ефективність розробленої й апробованої автором методики, згідно моделі формування музично-ритмічної компетентності майбутніх учителів музики і хореографії впродовж трьох етапів – ознайомлювально-аналітичного, операційно-інтегрованого, корекційного.

У результаті статистичної обробки дослідно-експериментальних даних зафіксовано значуще зростання показників сформованості означеного феномена, що дало змогу виявити кінцеві результати експерименту. За допомогою методів статистичного аналізу автором визначено, наскільки суттєвими є відмінності між двома статистичними вибірками (КГ та ЕГ). Також була проведена перевірка статистичних гіпотез про належність обох вибірок одній генеральній сукупності або про рівність середніх. Для цього Ван Юаньсінь використала методику критерію Фішера, а саме кутове перетворення Фішера. Цей критерій оцінює достовірність відмінностей між процентними долями двох вибірок, в яких реєструється досліджуваний показник.

Аналіз основних положень свідчить про досягнення мети і розв'язання завдань дослідження. Висновкам, представленим у дисертації, властиві повнота та логічність, достатній рівень обґрунтованості й достовірності.

Позитивно оцінюючи виконане дисертаційне дослідження, висловимо і деякі зауваження та побажання.

1. У теоретичній частині роботи бажано було більш ретельно провести процесуально-функціональний аналіз музично-ритмічної компетентності студентів факультетів мистецтв.

2. На наш погляд, бажано було б уточнити тривалість етапів формувального експерименту та більш широко висвітлити форми роботи на кожному з етапів.

3. Відзначаючи ретельно розроблену методику діагностики стану сформованості музично-ритмічної компетентності, водночас висловимо думку щодо необхідності уточнення розробленої системи констатувального та контрольного етапів експерименту.

4. На нашу думку, дослідно-експериментальний розділ дисертаційного дослідження дещо переобтяжений графічним матеріалом, який доцільно було б представити у додатках.

5. В оформленні тексту дисертації автору не вдалося уникнути поодиноких технічних неточностей, стилістичних і граматичних помилок.

Висловлені зауваження мають рекомендаційний характер і не впливають на загальну позитивну оцінку роботи.

ВИСНОВОК: дисертаційне дослідження Ван Юаньсін «Формування музично-ритмічної компетентності майбутніх учителів музики та хореографії» подана на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта за спеціальністю 014 Середня освіта (музичне мистецтво), за своєю актуальністю, науково-теоретичним рівнем, новизною, постановкою та розв'язанням завдань, практичним значенням відповідає вимогам пунктів 9, 11-14 Порядку присудження наукових ступенів, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567 (зі змінами, внесеними згідно з Постановами Кабінету Міністрів України № 656 від 19.08.2015, № 1159 від 30.12.2015, № 567 від 30.12.2015, № 943 від 20.11.2019, № 607 від 15.07.2020) та Порядку проведення експерименту з присудження доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 167 від 6 березня 2019 р. і може бути подана до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді.

Висновок

рецензента доктора педагогічних наук, доцента кафедри педагогіки мистецтва та фортепіанного виконавства факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського НПУ імені М.П. Драгоманова Паньків Л.І. на дисертацію Ван Юаньсін «Формування музично-ритмічної компетентності майбутніх учителів музики та хореографії»,
призначеного рішенням засідання вченої ради НПУ імені М.П. Драгоманова від 30 вересня 2021 р. (Витяг з протоколу № 3) для проведення попередньої експертизи дисертації, поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 014 – Середня освіта (музичне мистецтво)

Актуальність теми дослідження полягає в тому, що динамічний характер сучасного життя висуває підвищені вимоги до фахової підготовки студентів факультетів мистецтв, адже саме вони покликані виховувати покоління нового XXI

століття. Тому підготовка майбутніх учителів музики і хореографії до формування музично-ритмічної компетентності учнів є на часі.

Проведений Ван Юаньсінь аналіз науково-методичної літератури з предмету дослідження включає науково-методичні праці з вивчення особливостей музичного ритму, що знайшло своє відображення в працях видатних психологів: Б. Теплова, В. Петрушина, Є. Назайкінського; музикознавців та науковців: Ф. Колеси, П. Сокальського, К. Квітки, М. Гауптмана; науковців-теоретиків: Б. Асаф'єва, Л. Мазеля, В. Цукермана, Ю. Тюліна, Н. Привано, Г. Конюса, В. Холопової, А. Островського, Н. Гарбузова, І. Чижика, Т. Кравцова, Г. Рімана, Е. Курта, К. Штокгаузена; педагогічних дослідженнях О. Пчелинцевої, Г. Ципіна, В. Варакути; а практичне застосування в методиках Е. Жак-Далькроза, К. Орфа, Е. Бальчигіса, Л. Баренбойма, К. Пігрова, Т. Тютюнникової та ін.

З цієї позиції автором обгрунтовано пріоритетні методологічні підходи до фахової підготовки майбутніх учителів музики та хореографії, а саме: *системно-ціннісний, акмеологічний, конструктивний, гедоністичний, креативний*, що дозволило розробити компонентно-критеріальну структуру музично-ритмічної компетентності, а саме: *ступінь мотиваційної спрямованості установки на набуття музично-ритмічної компетентності; міра сформованості перцептивних і виконавських умінь; міра здатності до педагогічної творчості*.

Ван Юаньсінь розроблені та впровадженні педагогічні умови формування музично-ритмічної компетентності студентів факультетів мистецтв: підкріплення інтелектуальних операцій музично-ритмічною практикою через завершення внутрішньої діяльності зовнішньою; спрямованість на напрацювання музично-виконавської моторики (загострення почуття акцентів; напрацювання смислової одиниці в ритмічній організації музики); спонукання до поетичного домислювання, експресивно-поетичної "розшифровки" ритму, прагнення до напрацювання стійких навичок виконавської поведінки (метрична точність, ідеамоторика занять); націленість на усвідомлення музичного ритму через емоційно-змістовий матеріал; урізноманітнення (закріплення) різномірної за складом суми метроритмічних малюнків і фігур у слухачькому досвіді вчителя (поліритмія, поліметр).

Автором розроблено поетапну методику формування музично-ритмічної компетентності майбутніх учителів музики та хореографії, ефективність якої була перевірена під час формувального експерименту, відповідно до визначених етапів: ознайомлювально-аналітичного (формування інформаційно-спрямованого компоненту), операційно-інтегрованого (формування музично-розвивального компоненту), колекційного (формування результативно-творчого компоненту). Проведення експериментальної роботи здійснювалось згідно з визначеною метою і змістом кожного етапу, розробленим і впровадженим методичним комплексом.

Для перевірки ефективності запропонованої поетапної методики автором були проведені контрольні зрізи, що є ідентичними констатувальним методикам дослідження. Проведений порівняльний аналіз вхідних і вихідних даних щодо результатів формувального експерименту уможливив здійснення фіксації

динамічного зростання рівнів сформованості музично-ритмічної компетентності майбутніх учителів музики та хореографії.

Результати дисертаційного дослідження досить широко представлені та обговорені на 7 міжнародних науково-практичних конференціях та 3 всеукраїнських науково-практичних конференціях.

Незважаючи на загальну позитивну оцінку дисертації, вважаємо за доцільне висловити ряд зауважень та побажань:

1. На нашу думку, в теоретичному розділі дисертаційної роботи доцільно було б ширше висвітлити інноваційні ідеї підготовки студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів до практичної роботи з учнями.

2. У другому розділі дисертації представлена модель формування музично-ритмічної компетентності майбутніх учителів музики і хореографії в описовому вигляді, на наш погляд варто було б її показати у схематичному вигляді.

3. В експериментальному розділі дисертації доречно було б конкретизувати, студенти яких курсів факультету мистецтв брали участь на кожному етапі дослідно-експериментальної роботи.

ВИСНОВОК: У цілому вважаємо, що дисертація Ван Юаньсінь «Формування музично-ритмічної компетентності майбутніх учителів музики та хореографії», подана на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта за спеціальністю 014 Середня освіта (музичне мистецтво), за своєю актуальністю, науково-теоретичним рівнем, новизною, постановкою та розв'язанням завдань, практичним значенням відповідає вимогам пунктів 9, 11-14 Порядку присудження наукових ступенів, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567 (зі змінами, внесеними згідно з Постановами Кабінету Міністрів України № 656 від 19.08.2015, № 1159 від 30.12.2015, № 567 від 30.12.2015, № 943 від 20.11.2019, № 607 від 15.07.2020) та Порядку проведення експерименту з присудження доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 167 від 6 березня 2019 р. і може бути подана до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді.

Головуюча на засіданні кафедри завідувачка кафедри д. пед. н., проф. Козир А.В. підсумувала, що обидва рецензенти були одностайні в позитивній оцінці дисертаційного дослідження Ван Юаньсінь, його відповідності «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії», затвердженому Постановою Кабінету Міністрів України від 06.03.2019 р. № 167.

4. УХВАЛИЛИ: Наукову доповідь Ван Юаньсінь, в якій висвітлено основні наукові результати дисертаційної роботи, взяти до уваги.

Прийняти такі **ВИСНОВКИ** щодо дисертаційної роботи Ван Юаньсінь «Формування музично-ритмічної компетентності майбутніх учителів музики та хореографії». Тему дисертаційної роботи затверджено на засіданні вченої ради

Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова (протокол № 14 від 26 червня 2018 року).

4.1. Актуальність теми дисертаційної роботи зумовлена її зорієнтованістю на дослідження інтегративної складової мистецької освіти та визначає шляхи оптимізації підготовки студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів до продуктивної діяльності з учнями, що детермінують наявність певного комплексу професійно-особистісних якостей у суб'єктів мистецької освіти, зокрема музично-ритмічної компетентності, що наближає перспективу для всебічного вдосконалення фахової підготовки майбутніх учителів музики та хореографії з метою формування музично-ритмічної компетентності, що потребує ґрунтового дослідження.

4.2. Предметом дослідження є методичні засади формування музично-ритмічної компетентності майбутніх учителів музики та хореографії; визначення змісту, специфіки та функцій музично-ритмічної компетентності майбутніх учителів музики та хореографії; розробка компонентної структури, визначення критеріїв, показників та встановлення рівнів сформованості музично-ритмічної компетентності студентів мистецтв, розробка діагностувальної методики; визначення основних принципів положень, розробка педагогічних умов формування музично-ритмічної компетентності майбутніх учителів музики та хореографії; розробка методичної моделі та експериментальна перевірка поетапної методики формування музично-ритмічної компетентності майбутніх учителів музики та хореографії, визначення динаміки цього процесу.

Наукова новизна одержаних результатів дослідження полягає в тому, що *вперше*: розроблені: компонентна структура, критерії, показники та методична модель музично-ритмічної компетентності майбутніх учителів музики та хореографії; визначено: наукові підходи, комплекс методів і прийомів; основні принципові положення формування музично-ритмічної компетентності майбутніх учителів музики та хореографії; розкрито сутність поняття «формування музично-ритмічної компетентності майбутніх учителів музики та хореографії»; подальший розвиток отримали: методи, прийоми та засоби комплексної діагностики та рівні сформованості музично-ритмічної компетентності студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів; розширена теоретико-методологічна основа формування музично-ритмічної компетентності майбутніх учителів музики та хореографії.

На захист винесено такі положення:

1. Підготовка майбутніх учителів музичного мистецтва та хореографії до формування музично-ритмічної компетентності є важливим завданням їх фахового становлення, адже компетентний фахівець здатний сприяти музично-естетичному

розвитку учнів шкільного віку, зацікавити їх творами мистецтва, залучити до музично-виконавської діяльності.

2. Розкрито зміст, специфіку та структуру музично-ритмічної компетентності студентів факультетів мистецтв, обґрунтовано методологічні підходи до фахової підготовки майбутніх учителів музики та хореографії, а саме: *системно-ціннісний, акмеологічний, конструктивний, гедоністичний, креативний*. З'ясовано, що поняття професійної компетентності вчителя музики та хореографії разом із близькими йому категоріями фахової, методичної компетентності, а також деякими предметними компетенціями музиканта-педагога та хореографа в останнє десятиліття міцно увійшло до наукового обігу музично-педагогічної теорії і практики. У змісті поняття «музично-ритмічна компетентність» враховано міждисциплінарні зв'язки, специфіка виконання музичних творів для учнів шкільного віку, а також досягнення сучасної інформаційної техніки.

3. В основі організації процесу формування музично-ритмічної компетентності майбутніх учителів музики та хореографії лежить структура, яка містить: інформаційно-спрямований (характеризується змістом навчального матеріалу, що сприяє: точному відтворенню метро-ритмічних нотних позначень авторського тексту музичного твору; розвитку відчуття студентів мелодико-ритмічних ліній в інтонаційно-фразовому розвитку; рефлексії фахових знань і навчального досвіду студентів), музично-розвивальний (відображає форми і методи впливу на емоційний інтелект студентів, розкриває сутність процесу розвитку музикальності студентів, що має багатоаспектний характер і скеровує фахово-технологічне та методичне забезпечення цього процесу) та результативно-творчий (акумулює функціонування всієї структурної моделі формування музично-ритмічної компетентності майбутніх учителів музики та хореографії) компоненти. Розроблені критерії музично-ритмічної компетентності, а саме: *ступінь мотиваційної спрямованості установки на набуття музично-ритмічної компетентності; міра сформованості перцептивних і виконавських умінь; міра здатності до педагогічної творчості*.

4. Розроблені та впровадженні педагогічні умови формування музично-ритмічної компетентності студентів факультетів мистецтв: підкріплення інтелектуальних операцій музично-ритмічною практикою через завершення внутрішньої діяльності зовнішньою; спрямованість на напрацювання музично-виконавської моторики (загострення почуття акцентів; напрацювання смислової одиниці в ритмічній організації музики); спонування до поетичного домислювання, експресивно-поетичної "розшифровки" ритму, прагнення до напрацювання стійких навичок виконавської поведінки (метрична точність, ідеомоторика занять); націленість на усвідомлення музичного ритму через емоційно-змістовий матеріал; урізноманітнення (закріплення) різнорідної за складом суми метроритмічних малюнків і фігур у слухацькому досвіді вчителя (поліритмія, поліметр).

5. На констатувальному етапі експериментального дослідження, відповідно до визначених критеріїв та показників сформованості музично-ритмічної

компетентності студентів, розроблені та охарактеризовані рівні означеного феномена: високий, середній, низький. У результаті діагностування рівнів сформованості музично-ритмічної компетентності майбутніх учителів музики та хореографії було встановлено, що здебільшого студенти знаходились на низькому та середньому рівнях, високого рівня досягли 16,8% студентів. Отримані результати констатували необхідність проведення спеціальної педагогічної роботи спрямованої на формування музично-ритмічної компетентності майбутніх учителів музики та хореографії, та розроблення методичного інструментарію для проведення формувального експерименту.

6. Формувальний експеримент проводився відповідно до розробленої поетапної методики, згідно моделі формування музично-ритмічної компетентності майбутніх учителів музики і хореографії впродовж трьох етапів – ознайомлювально-аналітичного, операційно-інтегрованого, корекційного. Кожен із етапів характеризувався відповідними навчальними завданнями з використанням засобів мультимедіа, сучасних комп'ютерних технологій, а також засобів педагогічного впливу.

Перший етап – ознайомлювально-аналітичний забезпечував формування інформаційно-спрямованого компоненту музично-ритмічної компетентності майбутніх учителів музики та хореографії та ставив за мету спонукати студентів до засвоєння необхідних теоретичних понять, розгорнутого алгоритму прийомів і дій навчальної роботи над ритмом музичного твору, тощо. На цьому етапі провідними були методи: метод збагачення образно-слухового досвіду, метод асоціативного пошуку, метод розроблення графічного зображення музичних об'єктів, метод художньо-перцептивного аналізу тощо.

Другий етап – операційно-інтегрований сприяв формуванню музично-розвивального компоненту музично-ритмічної компетентності майбутніх учителів музики та хореографії та був спрямований на накопичення умінь у студентів: аналітично сприймати музику через ритмічну складову емоційно-образного змісту музичного твору, читання ритмічних угруповань із використанням способів їх опрацювання в навчальній роботі над музичним твором, використання засобів мультимедіа та сучасних комп'ютерних технологій. Провідними методами даного етапу виявились: метод синхронно-синкретичного засвоєння ритмічних угруповань, метод варіативного вивчення складних музичних фрагментів, метод ескізного опрацювання музичних творів, метод емоційно-змістовного аналізу, рольові ігри на основі ритмічних вправ тощо.

Третій етап – корекційний був підпорядкований формуванню результативно-творчого компоненту сформованості музично-ритмічної компетентності майбутніх учителів музики та хореографії, та передбачав створення поліхудожнього середовища, простору осмислення результатів навчальної діяльності з використанням засобів мультимедіа та сучасних комп'ютерних технологій, оцінювання ступеню готовності до здійснення музично-педагогічної діяльності з учнями шкільного віку з метою внесення корективів. Основними методами цього

етапу стали: метод критичної оцінки даних, метод вільних асоціацій, метод стимулювання творчого самовираження, метод створення ритмічних вправ, метод порівняльно-зіставний, метод розроблення ритмічних вправ.

Порівняльний аналіз вхідних і вихідних даних результатів проведеного формувального експерименту уможливив виявлення позитивної динаміки рівнів сформованості музично-ритмічної компетентності майбутніх учителів музики та хореографії.

Практичне значення одержаних результатів дослідження полягає в тому, що його теоретичні висновки та експериментальні результати можуть служити: для оновлення змісту навчальних курсів з методики музичної освіти, розробки методичних рекомендацій з формування музично-ритмічної компетентності майбутніх учителів музики і хореографії. Виділені специфічні особливості підготовки студентів факультетів мистецтв до формування музично-ритмічної компетентності з урахуванням національних, ментальних і культурних особливостей, що дозволяє інтегрувати результати дослідження у світове освітнє мистецьке середовище.

4.3. Дисертація Ван Юаньсінь є самостійною науковою роботою.

Опубліковані у фахових наукових виданнях праці достатньо повно відображають зміст дисертації.

Основні теоретичні положення і висновки дисертації відображено в 8 одноосібних публікаціях, 4 з яких надруковано в провідних фахових виданнях України з педагогіки, 1 – у міжнародному науковому виданні, 3 роботи апробаційного характеру.

1. Ван Юаньсінь. Конструктивна складова музично-ритмічної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва та хореографії. Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського: педагогічні науки. №1 (64). Миколаїв: МНУ імені В.О. Сухомлинського, 2019. – С. 288-292.

2. Ван Юаньсінь. Музично-ритмічна компетентність як важлива умова фахової підготовки майбутніх учителів музики і хореографії. Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія 14. Теорія і методика мистецької освіти. 2019. Вип. 25. С. 121-127.

3. Ван Юаньсінь. Гедоністичний підхід у музично-ритмічній компетентності майбутніх учителів музики і хореографії. Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського. Педагогічні науки: №3 (66), вересень 2019. Миколаїв: МНУ імені В.О.Сухомлинського, 2019. ISSN 2518-7813. С. 274-278.

4. Ван Юаньсінь. Комунікативний аспект формування музично-ритмічної компетентності майбутніх учителів музики і хореографії. Педагогічна освіта: теорія

і практика: зб.наук. праць. Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка. Вип. 27 (2-2019). С. 163-167.

5. Ван Юаньсінь. Методика діагностики музично-ритмічної компетентності майбутніх учителів музики і хореографії. Multidisciplinary Scientific journal: Paradigm of Knowledge: DOL 10.26886. Vol. 4 (48), 2021. Frankfurt 2021. P. 118-135. ISSN 2520-7474.

6. Ван Юаньсінь. Гуманістичний підхід до підготовки майбутніх учителів музики та хореографії. Сучасна мистецька освіта: матеріали II Міжнародних науково-практичних читань пам'яті академіка Анатолія Авдієвського. К.: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2018 р. С. 164-166.

7. Ван Юаньсінь. Музично-ритмічне навчання студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів. Сучасна мистецька освіта: матеріали III Міжнародних науково-практичних читань пам'яті академіка Анатолія Авдієвського. К.: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2019 р. С. 60-62.

8. Ван Юаньсінь. Значення компетентності у фаховій підготовці майбутніх учителів музики та хореографії. Сучасна мистецька освіта: матеріали IV Міжнародних науково-практичних читань пам'яті академіка Анатолія Авдієвського. К.: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2020 р. С. 134-138.

Слід уважати, що дисертаційна робота Ван Юаньсінь є достатньою мірою апробованою.

Результати дисертаційного дослідження були представлені та обговорені на науково-практичних конференціях: Міжнародних: «Педагогічних читаннях пам'яті професора О.П. Рудницької» (Київ, 2019), «Гуманістичні орієнтири мистецької освіти» (Київ, 2019); «Мистецька освіта в Україні: проблеми теорії і практики» (Київ, 2019); «Сучасні проблеми виконавської підготовки викладачів мистецьких дисциплін» (Херсон, 2018); III, IV, V Міжнародних науково-практичних читаннях пам'яті академіка Анатолія Авдієвського (2019, 2020, 2021); на засіданнях кафедри теорії та методики музичної освіти, хорового співу і диригування та кафедри хореографії факультету мистецтв імені А.Авдієвського, щорічних звітних науково-практичних конференціях професорсько-викладацького складу, аспірантів і докторантів Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова (Київ, 2018-2020).

Впровадження результатів дисертаційного дослідження здійснено в навчально-виховний процес: факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова (довідка № 151 від 27.09. 2021 р.), Інституту культури і мистецтв Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка (довідка № 1812 від 30.06. 2021 р.), Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка (довідка № 69-н від 23.09. 2021 р.).

4.4. Уважати, що дисертація Ван Юаньсінь «Формування музично-ритмічної компетентності майбутніх учителів музики та хореографії» є завершеним самостійним дослідженням, яке відповідає постанові “Про проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії”, затвердженому Постановою Кабінету Міністрів України від 06.03.2019 р. № 167 може бути подане до розгляду у спеціалізованій вченій раді зі спеціальності 014 Середня освіта (музичне мистецтво).

Виходячи з наведеного вище, кафедра з теорії та методики музичної освіти, хорового співу і диригування факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова затверджує цей висновок і рекомендує дисертацію Ван Юаньсінь «Формування музично-ритмічної компетентності майбутніх учителів музики та хореографії» (науковий керівник – д. пед. н., професор, професор кафедри теорії та методики музичної освіти, хорового співу і диригування факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського НПУ імені М. П. Драгоманова Козир А.В.), подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 01 Освіта за спеціальністю 014 – Середня освіта (музичне мистецтво) до розгляду в разовій спеціалізованій вченій раді.

Рішення прийняте одногосно.

Головуюча на засіданні кафедри
доктор педагогічних наук, професор, завідувач
кафедри теорії та методики музичної освіти,
хорового співу і диригування

Козир А.В.

Секретар кафедри

Борова Т.М.

Рецензент:

доктор педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри теорії та методики
постановки голосу
Національного педагогічного університету
імені М.П. Драгоманова

Проворова Є.М.

Рецензент:

доктор педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри педагогіки мистецтва та
фортепіанного виконавства
Національного педагогічного університету
імені М.П. Драгоманова

Паньків Л.І.